

Kemencesalja

Politikai, társadalmi
és gazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség- és kiadóhivatal:
Celldömök, Szentháromság-tér 2.

Behunyt szemmel

is észre kellene venni, hogy egyesek az idők komolyságának ellenére is, egészen komolytalan viselkedést tanúsítanak a közösséggel szemben.

Míg egyik oldalon — megértve az idők kemény parancsát — millió magyar tömeg végzi verejtékes munkáját, a legnagyobb áldozattal és kitartással építi a nemzet jövőjét, addig a másik oldalon egy kisebb réteg, mit sem törődve a közösség érdekeivel, éli könnyű életét és pazarolja a nemzet féltve takarított anyagi kincseit.

Hivatalos személyek által is számtalanszor leszögeezett tény, hogy az ellenőrző szervek bármennyire is komolyan végzik munkájukat, nem mutathatnak fel teljes eredményt, ha a társadalom jóérzésű tagjai bele nem kapcsolódnak a munkába és egyesül erővel le nem török a helytelen kihasználó, a helyzettel visszaélő élőkörök seregét.

E pár sorban nem az ádrágitók és feketézők tarka erkölcsű seregével kívánok foglalkozni, hanem azokkal, akik világosan látják a magyar életet fenyegető veszélyeket és becsületos magyarsággal tőlük telhetően mindent meg is tesznek a nemzet érdekében. Szerencsére mindig több és több jóérzésű magyar lélekben ébred vágy, hogy közelítsenek valamilyen módon fel a köztársasági kötelességeikhez. Fel kell ébresztenünk azokat, akik ma is csak a szoros kötelességüket akarják elvégezni és azon felül semmit sem hajlandók tenni. Észre kell vetni sokakkal, hogy ma sokkal komolyabb kötelességeink vannak mint nyugodt békeidőkben és nem lehet a nap huszonnégy órájából 8-10 órát szórakozással tölteni. Rá kell eszmélnünk hogy nehéz idők kemény feladatait kell megoldanunk és ehhez hozzá kell edzeni a magyar lelkeket.

Természetes, hogy senkitől sem kívánhatjuk a teljes besavanyodást. Ez ép, oly végzetes hiba lenne, mint az örökös a örökös. De igenis mindenkitől meg kell kívánni, hogy egyéni dolgai főle közösségi kérdéseket tudjon helyezni. Meg kell kívánni mindenkitől, hogy áldozatot hozzon és időt szakítson olyan munkára, amellyel a magyar lelkeket erősíteni lehet és mind a magyar vezető embernek kötelessége, hogy ebből a munkából kivége a részét. Aki most nem akar áldozatot hozni, az a jövőben nem érdemel kiméle-

Vannak, akik csak távolról szemlélnek az élet zajlását, akik félnek a munkától, akik nem tudnak lemondani kényelemről és nem tudnak áldozatot hozni a magyarságotért. Ez sajnos De örvedetes, hogy vannak idők, fáradtságot nem kimélok és vannak a haza oltárán önzetlen

lélekkel áldozók, akik előtt nincs lehetetlen, ha nemzeti ügyről van szó. Csak ezek értsek meg mindig egymást, csak ezek közé ne verjenek éket szörös kézzel a nem hivattottak, akkor nem kell féltetni a magyar jövőt. — th — s

HONVÉDESKÜ

Ünnepi külsőségek között tartották meg az első honvédeksküt Celldömölkön

Vasárnap délelőtt tartották meg a celldömölki honvéd újoncok eskütételét a sportpályán. Már tizenegy óra után kivonultak az újoncok a sportpályára. A közönség is tömör sorokban tartott a liget felé, úgyhogy fél 12-re szép számú közönség vette körül a pályát. Celldömölk közönsége megmutatta, hogy milyen tisztelettel adózik a magyar honvédek, az újoncok ünnepélyes eskütételén.

Keményen, délcegen álltak a honvédújoncok a pálya közepén. Megilletődve várták az eskü pillanatát. Látszott rajtuk, hogy két hónap kemény munkájával átestek már azon a változason, ami szükséges volt ahhoz, hogy necsak külsőleg, de sokkal inkább bensőleg, honvédek legyenek. Most elérkezett az ünnepélyes alkalom és a honvédújoncok bebizonyították az előjárók, de mindenki előtt, hogy ők már igazi férfiak.

Az ünnepélyes kezdetekor Marton Aladár alezredes, mentleparancsnok intézett tömör, katonás, lelkesítő beszédet az újoncokhoz, majd Balázs Zoltán százados olvasta fel az eskümintát, amit az újoncok utána mondtak.

Ünnepélyesen esküszünk a mindenható Istenre, hogy Hadurunk, Főméltóságú szent nagybányai István Miklós, Magyarország törvényesen megválasztott kormányzója iránt hűséggel és engedelmességgel viseljük, Magyarországhoz hűek leszünk.

Isten szent nevére tették le az esküt. A legfőbb Hadurak engedelmeskedni Istenről ránk szabott kötelesség az államfői hatalom Istenről kapott hatalom. Hűséggel tartozik neki mindenki.

Az Államfő, a legfőbb Hadur jogszertm-képviselője a csapatnál a közvetlen előjáró. Ebből következik, hogy amit ők mondanak, azt úgy

kell teljesíteni, mintha maga, a legfőbb előjáró mondaná.

Esküt tettek a honvédek a legszentebb hivatásra, a haza védelmére. Esküt tettek mindarra, ami szükséges ahhoz, hogy a magyar honvédség hiány nélkül megfelelhessen szent hivatásának.

Az eskü szent, megtartása mindenkire egyformán kötelező. A honvédekskü szent igéit minden honvéd mélyen vési be szíve mélyére és megtartja azt minden viszontagság közepette is.

A magyar honvéd minden időben teljesítette kötelességét és ma is teljesíti, mert jól értelmézi az esküt, amit tett; — fejtette ki beszédében dr. Nemes Vazul plébános, aki az eskü után hazafiságtól izzó és szeretettel lelkesítő beszédet intézett az újoncokhoz az eskü szentségéről és megtartásának fontosságáról. Dr. Nemes Vazul plébános beszéde után Molitorisz János ev. esperes intézett beszédet az újoncokhoz, kiemelve a kereszt és a kard fenntartó erejét. Buzdító beszéde után Jakab Lajos ref. lelkész mondott hazafiságtól izzó beszédet.

Ezután diszmenethez álltak fel a honvédek és így vonultak el parancsnokuk előtt.

Celldömölkön először tettek ünnepélyes esküt a honvédség újoncai. Celldömölk lakossága méltón vette ki részét az ünnepélyből. Sokan hallgatták végig az esküt és sokan tettek szívükben fogadalmat, hogy mindig hűen kitartanak a legfőbb Hadur mellett és mindig teljesítik kötelességeiket a Hazával szemben.

**Örök magyar cél:
Független, keresztény
Magyarország!**

Kultúrelőadás Vönöckön

Az iskolán kívüli népművelés vidéki vezetői sokszor panaszkodnak, hogy faluhelyen néhány emberre hárul a népművelés nehéz munkája. Bármilyen lelkiismeretesen készüljenek is az előadók az előadások megtartására, mégis úgy érzik, hogy előadásaik megszokottá, egyhangúvá válnak. A falu nevelői ezért azt óhajtják, hogy nagyobb különösen központi helyekről kapjanak közben közben segítséget. Új előadók új szint visznek a népművelés munkájába és a változatosság győzőrködő ereje állandóan ébren tartja az érdeklődést az iskolán kívüli népművelés ügye iránt.

Ez a kérdés hangzott el legutóbb Celldömölkön a KALOT vezető tanácskozásán. A kérésre dr. Nemes Vazul plébános megígérte, hogy a Katolikus Akció celldömölki szervezete erejéhez mérten a vidéken is szívesen támogatja az iskolán kívüli népművelés munkáját. Vas vármegye Iskolán kívüli Népművelési Bizottsága örömmel fogadta a vállalkozást.

A celldömölki előadók a múlt vasárnap Vönöckön rendezték meg első vidéki előadásukat az iskolán kívüli népművelés keretében, még pedig igen nagy sikerrel. A katolikus népiszólót szufolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. Szabó Rezső sőmjénmihályi plébános lelkes szavakkal köszöntötte a celldömölki vendégeket és felkérte őket az előadások megtartására.

Elsőnek dr. Nemes Vazul lépett az előadói emelvényre és „Az isteni gondviselés és a háború” címen tartott őszinte papi lélekből fakadó előadást. Fejtette az emberi szabad akarat szerepét a történelmet alakító erők sorában. A magyar népm. felejtetheti el a történelmének tanítását: Istennek terve van a magyarsággal! A gondviselő Isten örök igazságosságába vetett rendíthetetlen bizalom biztosítja a magyar lélek teherbíró erejét.

Neszemlyi Gyula dr. orvos a legégetőbb kérdéssről a fűdővész ellen való védekezésről tartott lebilincselő, mindvégig élvezetes és tanulságos előadást. Különösen gyakorlatiasan tárgyalta a betegséget megelőző védekezés módját.

Garry Rezső ipartestületi jegyző előadása előtt megemlékezett a nevenapját ünnepelő Kormányzó Úrról; akiért minden magyar ös-inté lélekkel imádkozik. Ma d áttért előadásának tárgyára: Milyen újságot olvasson a magyar falu népe? A kérdésre azzal válaszolt, hogy szemelvényekben bemutatta, milyen sajtó-

erméket ne olvasson a magyar ember. Soha senki ne vegyen kezébe olyan újságot, amely nem tartja tiszteltben a két legfőbb eszményünket: Istent és a Hazát.

A lendületes előadásokat művészi kísérő műsorok egészítették ki. Pethő Annus, a celdömölki Vegyeskar kiváló énekeسه magyar nótákat énekelt Uhlár Gyula karnagy kísérete mellett. Márkus László nagy hatással szavazta el a „Krisztus Király katonája” című költeményt, majd pedig frás magánjelennel kacagattatta meg a közönséget.

Nagy élményt jelentett a hallgatóság minden egyes műsoránál. Az ötletes, szellemes, tanulságos előadásokért a hallgatóság nevében dr. Spissits László földbirtokos mondott hálás köszönetet az előadónak és kifejezte reményét, hogy a jövőben többször is megrendezik a fontos világnézetű előadásokat.

A belső front hősei

A külső front derék katonái elkeseredett harcot vívnak a vad hordákkal a keresztény civilizációért. Hozzák a sok-sok áldozatot és ha kell a legdrágábbat, az életüket adják a haza védelméért.

De ugyanakkor a belső frontnak is vannak hősei, kik becsületese odáig munkálkodtak, hogy küzdenek a külső front katonáival, a haza, a keresztény kultúra védelmében. Sok nehézséget leküzdve és ha kellett is feláldozva harcol Magyarországon második hadseregének katonája, a magyar vasutas.

Ott esik el a belső fronton a becsület, a munka mezején. Alighogy levették a gyászt, a fájdalomt a hűdöt fekete-színű lobogót a celdömölki állomás homlokzatáról, alig, hogy eltemették a merseváti temetőben bajtársunkat, Finta Gyulát, a ködös, sötét novemberi éjszakában újra gyászhirot kopogtat a távrlógép, újra szomorúságot adott tudtunkra, hogy egy ifjú bajtársunk, Kéri István, életének 19-ik évében pályafutásának kezdetén, a kötelesség teljesítésnek áldozataként beírta nevét a belső front hőseinek könyvébe.

Finta Gyula és Kéri István, bajtársunk! Bármennyire is fáj, hogy ily korán elköltöztetek tőlünk, mégis büszké vagyunk rátok, mint vasutas hősekre, kik az önfeláldozó kötelesség teljesítésnek áldozatai voltok. Megmutattok az utat nekünk, hogyan kell küzdeni és ha kell életünket feláldozni a szebb magyar jövőért, a boldogabb Magyarországot.

Emléketek és példátok mintaképe lesz a magyar vasutas önfeláldozó munkájának.

SARANG ISTVAN

A Marcalvölgyi Vizitársulat közgyűlése. A Marcalvölgyi Vizitársulat 1943. dec. 10-én, pénteken délelőtt fél 10 kor tartotta évi rendes közgyűlést a tarsulat székházában. Jándi Bernardin dömölki apát előző letelvé. A közgyűlésen a Földmívelésügyi Minisztérium Dr. Némethy Béla a vizügyi főosztály osztályfőnöke képviselte. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az egyesített Marcal és Rébaszabalyzó Tarsulat alapszabálytervezetét és több fontos ügyben hozott határozatot. A gyűlés részletes tárgyszorozatát jövő havi számunkban ismertetjük.

Tanítói szemmel Oroszországban.

VINCZE LAJOS (Szergény) előadása a pedagógiai szemináriumon.

II.

Az újabbkori történelem tanítása révén az orosz tanítószó kiváló eredményeket ért el az orosz ifjúságnak a kommunizmus nevelésében. Jól és részletesen tanították a természettant, a gép és motorkézeltést. Mégpedig kettős okból, hogy a gépesített orosz mezőgazdaságnak békében jó traktorvezetői, a háborúban pedig a hadseregnek jó tankvezetői legyenek. Amikor Hitler a birodalomhoz csatolta Ausztriát és megkezdődött Csehszlovákia felszámolása, az egész oktatást és nevelést a háború szolgálatába állították. Megjelentek az elemi iskolákban és az új tankönyvekben a fegyverek szerkezetét bemutató minták, szemléltetőképek. A kézigaznát szétszedését, alkalmazását mintakon gyakorolták az elemi iskolai tanulók. Nagy anyaga volt az elemi iskolai számtannak és mértannak. S, hogy a középfokú iskolában milyen eredménnyel tanították a magasabb számtant és mértant, azt a szovjet-tudományok kiváló tudása és harcaitka bizonyítja.

Ahol a lehetőség iskolák, tanítványok megvolt, ott az orosz oktatás nem állt lebecsülendő fokon annál is inkább, mert az orosz nem tehetségtelen néptár. Gondoljunk csak arra, hogy a cárvilágban, amikor Oroszország nem volt, tőlünk légmentesen elzárva, mennyit lehetett hallani orosz tudományokról, irodalomról, művészekről. Természetesen ez óriási országban, ahol jelen a hó, tavasszal a sár miatt nagy területek, sok-sok faluval tökéletesen el van zárva a világtól. Minden nap iskolázás lehetőségétől, nagyon elmaradt, kulturálattal, igen alacsony életszínvonalu helységek és emberek igen nagy számmal akadnak. Ezért lehetett látni olyan megjelenésű kollégákat és kolléganőket, akiknek nem ingevolt uriemberi formájuk. Meglepett, hogy a fiatalok körében mennyit beszéltek németül. Ruházkodás tekintetében nemcsak a tanítószó, de az egész intelligens elem a munkásosztályal egy síkra uniformizálódott. Brutális módon tudtak polgári igényeket leszállítani és mindent egy célra: a győzelmes háborúra áldozni! A tanítói fizetés békében 34 rubel volt. Ennyi volt a főhadnagy fizetése is.

A nevelés a szovjet szempontjából egészen kimagasló eredményeket ért el, fel nem mérhető veszélyt jelentve az istenfélő, művelt világra. Az oktatásban egyrészt azért keztek házagok, mert a kommunista nevelés érdekében hiányos képzett segítő demagógokat állították be az iskolába, akik viszont értették a kommunista eszme megismerését. Már az elemi iskolák első osztályában kezdték a kommunista nevelést. Már az első napokban megtanulták az "Ifjú kommunista" az u. n. "komzolok" dalát: Szovjetunió az apám! Kommunista párt az anyám, kívülük nincsen senkim. Az ábécés könyv minden betűje Stálin dicsőségéhez, a vörshadsereg gerjéhez, harcaihoz, népgyűléseikhez kapcsolódik. Mindezek képekkel vannak illusztrálva és belőlük vezetők le a betűket. Az iskolagyermek az ifjú az iskolában, népgyűlésen, újságban, rádióban, moziban csak azt hallotta, hogy csak a szovjet-

unióban a kommunizmus révén boldogok, ott élhet majd eszményi életet, míg más országban még most is igazságtalanul nyomorognak a dolgozó népmilliók, mert az urak és papok kiűszorázzák őket, hogy ők dözsölhessenek. Ezért őket, mint a nép gyilkosait ki kell irtani, hogy a világ proletariátus egyesülhessenek. Propaganda révén a szovjetparadicsom és a külföldi nyomor oly élesen volt szembeállítva, hogy vegül is a szovjetpolgárnak nem is volt kétsége aziránt, hogy neki van a legjobb dolga a világon. Egy régi újság is került a kezükbe, amely magyarországi bírói tárgyalásról ad hírt. A közlemény több embert sorol fel, akiket azért kellett megbüntetni, mert a földművelő Magyarországon kenyér hiányában saját gyermekeiket ették meg.

"AKÁRKI" Jánosházán

Jánosházán jártunk vasárnap. Műkedvelő előadást néztünk meg. Az ottani Kalász és Kalot egyesület műkedvelői szerepeltek a Katolikus Ház szinpadán. Nagyra vállalkoztak ezek a műkedvelők és a jánosházai rendezők. A sok sikert elutalt "Akárki" c. színiátétot mutatják be. Aki ismeri a darabot, nagyon jól tudja, mennyi nehézséggel kell megküzdnie rendezőnek és szereplőnek egyaránt, ha sikeresen akarják előadni ezt a vallásos tárgyú szindarabot, melynek rendezésével akárhány műkedvelő gárda megjárta már.

Nem így volt ez Jánosházán, ahol szereplők és rendezők egyformán jó munkát végeztek. Sokat kellett fáradozni, hogy ezt a nehéz darabot így hozhassák a közönség elé.

Akárki szerepében egészen otthonosan és jól megállta a helyét Réba Tivadar. Játékán látszott, hogy nem felszínes, hanem minden szavát átérzi és átéli. A szerelő szerepében Czuppon Erzsébet jeleskedett. A jó cimborá szerepében Máthe Ferenc, a remete szerepében Dormán László, az anya szerepében Németh Eta nyújtottak egészen jó játékokat. A Halálit Perendy Ferenc alakította jól. Kövér gógor (Németh László) és sóvány sógor (Horváth Sándor) jól illeszkedtek az együttesbe. A két ördög, Jakab Pál és Schütz Károly pompásan oldották meg feladatukat. Kalmár Margit a Jóság, Horváth Mária a Szépség, Balogh Ilonka a Tudás, míg Sik Lajos az Erő szerepét játszották sikeresen. Pölter Ilonka bájosan játszotta angyal szerepét. Bogárné Ilona Horváth Mária és

Czuczai Panni is jól szerepeltek. De minden szereplőről csak dicséretleg szólnak szavunk, mert tőlük telhetően mindannyian a legjobbat nyújtották. A rendezés nehéz és hálálatlan szerepét Nagy Ferenc biloktató, Mészáros Anna és Perendy Erzsébet tanítónők végezték legnagyobb dicséretükre.

A celdömölki házhelyigénylők helyzete

Kormányrendelet értelmében az egész országban megindult a kiemeberek házhelyakciója. Itt nálunk, mint máshol is kihirdették a rendeletet, megindultak a jegyzések, hogy azután ennek nyomán kiadják az igényelt és odaítélt házhelyeket. Lagalább ezt várta mindenki, akiket érdekelt e dolog.

Sajnos nem így lett, hanem előállott egy bizonyos huza-vona, aminek az lett a következménye, hogy a házhelyakció teljesen megnekedett Celdömölkön. Az amuzis elakadt házhelyügyet azután teljesen elcsúszta a legutóbb itt megjelent ügynevezett reptőlbizottság, amikor olyan helyen akarta kiosztani a házhelyeket, ahol senkinek sem kell. Ezzel azután teljesen holtpontra jutott a celdömölki házhelyakció.

Ugyanis ez a bizottság a vasuton ténnyesen jelölte meg azt a helyet, ahova ki akarja telepíteni a házhelyigénylőket. Mi csillék legjobban tudjuk, mi kell nekünk, azért ragaszkodunk azokhoz az előbb leírt házhelyekhez, amelyek tökéletesen megfelelnek nekünk, de ez felel meg a község szempontjából is mert nyitott utcában házorok között egész meztierőletek vannak amelyek a beépítésre várnak. Ilyenek a Hunyady János és a Vörösmarty utca meghosszabbításával nyerhető házhelyek, a Tompa Mihály, a Tomesvár, az Arad utca, a Vak Béla utca meghosszabbításával, a Birtoky utca megnyitásával, illetve meghosszabbításával nyerhető házhelyek a Kassa utcában, Arany János utcában, Kíniai utcában stb. Az itt felsorolt utcákban közel 200 házhely lehet könnyűszerrel kiosztani.

Nov. 28-án a Zöldfa-vendéglőben összejöttek az igénylők, ahol a megválasztott bizottság ismertette a házhelyüket és elhatározták hogy panaszokkal, kérelmekkel felkeressék Vaavármegye főispánját. Ez meg is történt. Ezeketán várjuk a reghajtott házhelykiosztást, illetve várjuk, hogy ebben a megnekedett ügyben teljesen új eljárás, új jelentkezésre való felhívás jelenjen meg, mert attól kezdve, hogy az akció megindult már háborúban vagyunk, vannak haditörkötök, hadiözegek, hadiárak és vannak igen sokan mások, akik annakidején kimagadtak. Ezek mind várják a jelentkező lehetőségét.

Celdömölkön pedig egyre erősebb lesz a lakáshiány, amelyet pedig házhelykiosztásokkal meg lehet szüntetni.

Hirdetéseket felvesszünk.

